

From: EK-postbus <postbus@eerstekamer.nl>
Date: Thursday, April 9, 2026, 12:59 PM
To: EK-postbus <postbus@eerstekamer.nl>
Subject: FW: Wetenschappelijke input t.b.v. stemming strafbaarstelling illegaliteit

Attachments:

OCON internetconsultatie strafbaarstelling illegaliteit.pdf

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@uu.nl>
Verzonden: donderdag 9 april 2026 12:10
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@eerstekamer.nl>
Onderwerp: Wetenschappelijke input t.b.v. stemming strafbaarstelling illegaliteit

U ontvangt niet vaak e-mail van 5.1.2.e @uu.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Geachte leden van de Commissie voor Immigratie & Asiel,

Met een groep wetenschappers, verbonden aan het Onderzoekscollectief Ongedocumenteerden Nederland (OCON), hebben wij recent een brief opgesteld in het kader van de internetconsultatie over het voorstel tot strafbaarstelling van illegaliteit. Gezien de aanstaande stemming, denken wij dat de inzichten uit deze brief relevant kunnen zijn voor uw beraadslagingen.

In de brief reflecteren wij vanuit verschillende disciplines op de juridische, maatschappelijke en beleidsmatige implicaties van het voorstel. Daarbij besteden wij onder meer aandacht aan de verwachte effecten op de rechtspositie van ongedocumenteerde migranten, de uitvoerbaarheid van de maatregel en mogelijke bredere consequenties voor de samenleving en het migratiebeleid.

Graag delen wij deze brief met u ter informatie. Wij hopen dat deze kan bijdragen aan een zorgvuldige en goed geïnformeerde afweging. Uiteraard zijn wij graag bereid onze bevindingen nader toe te lichten.

De brief is als bijlage toegevoegd.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Namens het Onderzoekscollectief Ongedocumenteerden Nederland (OCON)]

5.1.2.e | Postdoc Researcher | Utrecht University | Department of Human Geography and Spatial Planning | Princetonlaan 8a, 3584 CB | 5.1.2.e@uu.nl | www.uu.nl/staff/MHJHajer

Out now:

Hajer, M., van Liempt, I., Ensing, A., & Bruquetas, M. (2025). Exclusion as Default: The Legal and Policy Dynamics Around the Production of Irregular Migration in The Netherlands. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 1–14.

<https://doi.org/10.1080/15562948.2025.2581227>

van Liempt, I., & Hajer, M. (2025). Potential protection and politics of a City ID in The Netherlands: the case of Utrecht. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 1–17. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2025.2550131>

Hajer, M., & van Liempt, I. (2025). Irregular migrants in the Dutch Domestic Work Sector. I-CLAIM. DOI:

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15775196>

van Liempt, I., & 5.1.2.e M. (2025). Irregular migrants and precarity in the Dutch Food Delivery sector. I-CLAIM. DOI:

<https://zenodo.org/records/15775098>

Internetconsultatie

Novelle strafbaarstelling illegaal verblijf.

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief wil OCON (OnderzoeksCollectief Ongedocumenteerden Nederland) - een groep onderzoekers uit verschillende academische disciplines en instellingen die onderzoek doen naar de sociaal-juridische positie van ongedocumenteerden in Nederland - u waarschuwen dat de strafbaarstelling van illegaliteit overbodig, niet doelmatig, onuitvoerbaar en schadelijk is voor de Nederlandse samenleving. Daarbij is deze in strijd met rechtsstatelijke beginselen. Wij raden u dan ook ten strengste aan om af te zien van de voorgenomen strafbaarstelling.

Overbodig

Ten eerste voegt de strafbaarstelling weinig toe aan het instrumentarium dat al bestaat om terugkeer te bewerkstelligen. De strafbaarstelling maakt het mogelijk om migranten zonder verblijfsrecht een gevangenisstraf van zes maanden of een geldboete van de tweede categorie op te leggen. Echter, uit jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat illegaal verblijf alleen kan worden bestraft met een vrijheidsstraf indien de terugkeerprocedure volledig is doorlopen en vertrek niet is gelukt door de aantoonbare schuld van de vreemdeling (hvj 17 september 2020, nr. C-806/18, ECLI:EU:C:2020:724; Lodder, 2025). Op grond van het bestuursrecht kan de vrijheid vreemdelingen worden ontnomen ter fine van uitzetting (art. 59 Vreemdelingenwet 2000). Ook na strafbaarstelling zal eerst het vreemdelingrechtelijke traject inclusief vreemdelingenbewaring ingezet moeten worden. Indien deze bewaring niet tot uitzetting leidt en de bewaring niet langer gerechtvaardigd is, dient de migrant vrijgelaten te worden. In dit geval zou er tot een gevangenisstraf of een boete overgegaan kunnen worden. Aangezien uitzetting vanuit vreemdelingenbewaring niet is gelukt, is het niet reëel te verwachten dat dit vanuit een gevangenisstraf wel lukt, te meer nu uit onderzoek is gebleken dat een criminaliserende en dehumaniserende voor herkomstlanden een barrière vormen om aan gedwongen vertrek mee te werken (Cleton et al., 2025). Dit kan leiden tot een vicieuze cirkel waarin migranten zonder verblijfsrecht van vreemdelingenbewaring naar strafdetentie worden geplaatst en vice versa. De strafbaarstelling en specifiek de sancties die komen te staan op onrechtmatig verblijf voegen dan ook niets toe aan het bestaande instrumentarium om uitzetting te realiseren en kunnen als overbodig worden gezien.

Niet doelmatig

Ten tweede is de strafbaarstelling van illegaal verblijf niet doelmatig. In het amendement Vondeling wordt onder meer het volgende argument gegeven om “illegaal verblijf” strafbaar te stellen: “Door illegaliteit strafbaar te stellen wordt illegale komst naar en illegaal verblijf in Nederland voorkomen en bestreden. Illegaal verblijf in Nederland wordt hiermee

onaantrekkelijker. Strafbaarstelling van illegaliteit is een noodzakelijke “stok achter de deur” om illegalen te motiveren Nederland te verlaten.”

Echter, uit wetenschappelijk onderzoek is herhaaldelijk gebleken dat beleid een beperkte invloed heeft op de bereidheid van migranten zonder verblijfsrecht om terug te keren (Kox, 2024). Andere factoren die buiten de invloedssfeer van de overheid vallen - zoals familieomstandigheden en de situatie in het herkomstland - dragen namelijk in sterkere mate bij aan de terugkeerbereidheid (Sinnige, Cleton en Leerkes, 2025). Ook het ultimatum remedium van vreemdelingenbewaring heeft een beperkt afschrikwekkende werking en zet migranten in bewaring er zeer beperkt toe aan het land te verlaten (Leerkes en Kox, 2017). Onderzoek laat zien dat er meer te verwachten is van een aanpak die door migranten zelf als rechtvaardig wordt ervaren dan de huidige (versterkte) inzet op repressie (Kox, 2024; Leerkes, 2022). Het is dan ook onwaarschijnlijk dat strafbaarstelling migranten zonder verblijfsrecht zal aanmoedigen om het land te verlaten, nu repressie niet leidt tot versterkte terugkeerbereidheid en instrumenten als vrijheidsontneming al mogelijk zijn met de huidige vreemdelingenwetgeving. Deze verwachte ondoelmatigheid en ineffectiviteit zijn ook in 2011 al onder de aandacht gebracht toen er ook werd gesproken over de strafbaarstelling van illegaliteit (Van der Leun, 2013). Uiteindelijk is destijds afgezien van de strafbaarstelling.

Onuitvoerbaar

Ten derde staat de uitvoerbaarheid van de strafbaarstelling van illegaal verblijf ernstig ter discussie. Er is bij de uitvoering van de strafbaarstelling een belangrijke taak weggelegd voor de Nationale Politie. De politie heeft echter haar zorgen uitgesproken over de uitvoerbaarheid, reikwijdte en de effectiviteit van deze maatregel (Eerste reactie politie op instemming Tweede Kamer met ANMW | politie.nl). Ook hekelt zij dat het amendement suggereert dat elke migrant zonder verblijfsrecht overlastgevend of crimineel is terwijl de politie dit beeld niet herkent (Ibid.). De politie ziet de uitvoering van de strafbaarstelling strijdig met hun politietaak, namelijk de bewaking van de openbare orde en veiligheid evenals het verlenen van hulp aan hen die dat behoeven. Zij stelt dan ook dat de strafbaarstelling “onwenselijk en naar verwachting ook onuitvoerbaar” te vinden gezien de wettelijke taak die op de politie rust.

Daarnaast is de strafbaarstelling - en specifiek de oplegging van een gevangenisstraf - onuitvoerbaar vanwege het structurele cellentekort in Nederlandse penitentiaire inrichtingen. Er heerst momenteel “code zwart” in het gevangeniswezen met als gevolg dat specifieke groepen gedetineerden twee weken vervroegd worden vrijgelaten. Er is dus geen ruimte beschikbaar in het gevangeniswezen om migranten zonder verblijfsrecht een gevangenisstraf op te leggen, tenzij andere groepen gedetineerden ook eerder vrijgelaten zullen worden of de bestaande groepen nog eerder vrijgelaten worden met het oog op de aangekondigde strafbaarstelling. Hoewel op Prinsjesdag is aangekondigd dit jaar 25 miljoen euro en later 50 miljoen euro extra te investeren in het gevangeniswezen, is dit volgens de sector zelf slechts een fractie van de 400 miljoen die nodig zou zijn om het de capaciteit op peil te houden en het cellentekort op te lossen zoals verschillende media deze week berichten (zie bijvoorbeeld Al Ali, 2025; De Groot, 2025). Dit roept de vraag op hoe acceptabel

en wenselijk het is om deze beperkte celruimte te gebruiken voor migranten die hier zonder verblijfsrecht verblijven. Dit maakt dat de uitvoerbaarheid van de strafbaarstelling ook op dit punt onder druk staat.

Ook de werkdruk voor de rechtspraak zal toenemen door de aangekondigde strafbaarstelling, dit terwijl ook de rechtspraak momenteel al onder druk staat. De Raad voor Rechtspraak heeft in 2011 aangegeven dat de strafbaarstelling van illegaliteit zoals deze destijds op tafel lag zou leiden tot ongeveer 10.000 extra kantonzaken en een toename van het aantal hoger beroepen met een extra kostenpost van circa €1,9 mln (Raad voor de Rechtspraak, 2011). Hoewel onduidelijk of deze aantallen en bedragen ook van toepassing zijn op de recent aangekondigde strafbaarstelling, roept dit wel vragen op of de rechterlijke macht in staat is deze extra zaken (tijdig) te behandelen en wat voor financiële gevolgen dit met zich brengt.

De Tweede Kamer heeft recent aangegeven de uitvoerbaarheid van wetten strenger te willen toetsen. In 2023 is hiertoe de Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO) in het leven geroepen die onder andere ministeries in staat zou moeten stellen vooraf te toetsen of nieuwe beleidsplannen en wetsvoorstellen uitvoerbaar zijn. Dit zou moeten helpen bij het maken van realistisch beleid voor de aanpak van maatschappelijke opgaven (zie ook Uitvoerbaarheidstoets helpt overheden bij maken van realistisch beleid | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl). Bovenstaande punten over de onuitvoerbaarheid van de voorgenomen strafbaarstelling zijn echter niet meegenomen in de parlementaire discussie bij het aannemen van het amendement Vondeling over de strafbaarstelling. Dit maakt het parlementaire proces onzorgvuldig, zoals ook de Raad van State (2025) in haar voorlichting heeft geoordeeld. De onuitvoerbaarheid van de voorgestelde strafbaarstelling vormt naar ons idee een van de vele redenen om van het plan af te zien, of dit tenminste te betrekken in de parlementaire discussie over het plan.

Schadelijk voor de positie van migranten zonder verblijfsrecht

Ten vierde is de strafbaarstelling in zijn huidige vorm schadelijk. De strafbaarstelling is enerzijds schadelijk voor migranten zonder verblijfsrecht zelf. Deze zal namelijk een negatieve invloed hebben op de positie en veiligheid van migranten zonder verblijfsrecht. Nu al zijn migranten zonder verblijfsrecht terughoudend bij het zoeken van medisch noodzakelijke zorg, het melden van slachtofferschap van uitbuiting of criminaliteit, het zoeken van contact met de overheid, en het inschrijven van kinderen op school (zie bijvoorbeeld Kox, 2024; Staring, Boesveldt en Kox, 2022; Timmerman et al., 2022; Van Meeteren en Hiah, 2020; en de recente zaak omtrent uitbuiting schoonmakers Saint & Stars Sportschool in Amsterdam). De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), de Inspectie van het Onderwijs (IvO) en de Inspectie Justitie en Veiligheid waarschuwen hiervoor. Onderzoek laat bovendien zien dat het opleggen van voorwaarden voor toegang tot hulpverlening organisaties nu al dwingt om informeel te werk te gaan om de basisrechten van mensen te garanderen (Vasileiadi en Swerts, 2024). Door bijkomende angst, onzekerheden en extra drempels in te bouwen bemoeilijkt de voorgestelde strafbaarstelling de toegang tot deze rechten.

Daarnaast zullen mensen zonder verblijfsrecht een strafblad riskeren, waardoor zij niet langer in aanmerking komen voor rechtmatig verblijf in de toekomst (criterium IND). De praktijk toont aan dat er altijd een tweede kans aanwezig moet zijn nu een deel van de migranten zonder verblijfsrecht op een later moment wel recht blijkt te hebben op verblijf in Nederland, bijvoorbeeld doordat ptss, trauma of andere oorzaken van uitgeprocedeerde asielzoekers in eerste instantie hun verhaal niet adequaat hebben kunnen of durven doen (Severijns, blz. 248) of omdat mensen op andere manieren recht krijgen op een verblijfsvergunning door onder meer liefde, kinderen of humanitaire gronden (Hajer et al., 2024).

Anderzijds heeft de aangekondigde strafbaarstelling nadelige gevolgen voor de hele samenleving. Deze zal zich vooral op lokaal niveau laten voelen. De verwachte toename aan dakloosheid en de overlast die hiermee gepaard kan gaan is een belangrijke reden dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten zich tegen dit wetsvoorstel heeft gekeerd (VNG tegen politiek: stem niet in met asielnoodmaatregelenwet). Zij stelt dat de wetten deels juridisch onhoudbaar zijn en dat ze "onwenselijke gevolgen hebben voor de uitvoering op lokaal niveau." Het wetsvoorstel leidt tot meer maatschappelijke lasten en problemen en zal het moeilijker maken voor gemeenten en politie om hun zorgplicht na te komen. Het criminaliseren van mensen werkt bovendien onderling wantrouwen in de hand en draagt bij aan polarisering en het ontstaan van een "verklikkercultuur" in de samenleving. Ondanks de uitzondering van strafvervolgung voor hulp aan mensen zonder wettig verblijf, zal de criminalisering solidariteit onder burgers ondermijnen. Dit komt de samenhang in de samenleving niet ten goede.

Strijdig met rechtsstatelijke beginselen

Ten vijfde is de aangekondigde strafbaarstelling strijdig met verschillende rechtsstatelijke beginselen zoals ook al in andere reacties op de internetconsultatie is terug te zien. Zo heeft de Nederlandse overheid vanuit mensenrechtelijke verdragen de verplichting om eenieder die zich op het grondgebied bevindt toegang tot medische zorg, voedsel en onderdak te garanderen en minderjarigen het recht op onderwijs. Zij is verplicht om te voorkomen dat migranten zonder verblijfsrecht zich in situaties van extreme materiële deprivatie bevinden (HvJEU 12/09/2024, C352/23, Changu EU-C: 2024:748). De aangekondigde strafbaarstelling en de schadelijke effecten die deze met zich brengt zal het moeilijker maken om niet in zo'n situatie terecht te komen.

Ook is de Nederlandse arbeidsinspectie ingevolge artikel 3 ILO Verordening 81 (Labour Inspection Convention) verplicht te waarborgen dat migranten zonder verblijfsvergunning als werknemers worden beschermd bij de naleving van de wettelijke bepalingen inzake arbeidsomstandigheden en de bescherming tijdens hun werk, zoals bepalingen inzake werktijden, lonen, veiligheid, gezondheid en welzijn. Eventuele andere taken die aan arbeidsinspecteurs worden toevertrouwd, mogen geen afbreuk doen aan de effectieve uitvoering van hun primaire taken of op enigerlei wijze afbreuk doen aan het gezag en de onpartijdigheid die inspecteurs nodig hebben in hun relaties met werkgevers en werknemers. Doordat de arbeidsinspectie in de praktijk vaak samen op trekt met de Afdeling

Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) en melding maakt van aangetroffen werknemers (Berntsen et al., 2023) durven werkende migranten daar niet terecht met klachten. Als zij misstanden melden blijkt dat weinig van hun klachten worden opgevolgd (FairWork). Strafbaarstelling bemoeilijkt de strijd tegen arbeidsuitbuiting.

Ook is de aangekondigde strafbaarstelling moeilijk verenigbaar met het Unierecht en dan met name de Terugkeerrichtlijn. Daarnaast is het plan strijdig met het proportionaliteitsbeginsel nu niet is aangetoond dat er geen minder zware maatregelen zijn en waarom strafrecht nodig zou zijn naast het bestaande bestuursrecht. De memorie van toelichting heeft niet volledig gemotiveerd waarom is gekozen voor kwalificatie als misdrijf in plaats van overtreding, terwijl overtreding een van de door de Raad van State beoogde opties was. Het wetsvoorstel laat ook geen ruimte voor feitelijke bestaande gevallen zoals die waarin een ongedocumenteerde recht blijkt te hebben op verblijf, of terugkeer onder begeleiding kan realiseren. Wij zullen hier nu niet verder op ingaan nu deze argumenten al door anderen naar voren zijn gebracht tijdens de internetconsultatie.

Tot slot

Tot slot miskent het wetsvoorstel de realiteit van veel mensen die zonder verblijfsrecht in Nederland aanwezig zijn. De novelle stelt: 'Iemand die geen recht heeft op verblijf hoort niet in Nederland thuis en zal moeten vertrekken'. Zij zijn wel degelijk onderdeel van de Nederlandse samenleving, ongeacht of dit kabinet dit wenselijk acht of niet. Velen van hen wonen en werken hier al jaren en zijn onderdeel van de samenleving als buurtgenoten, klasgenoten, vrienden, familie. Ongedocumenteerde kinderen zijn hier veelal geboren en mensen zonder verblijfsrecht dragen bij aan onze economie. Ze werken in sectoren op de arbeidsmarkt waar tekorten zijn zoals schoonmaakwerk in privé huishoudens (Berntsen et al., 2022, Siruno et al., 2022, Hajer en Van Liempt, 2025), maaltijdbezorging (Van Liempt en Hajer, 2025; Huijsmans, 2025), de zorg (Hiah, 2022), de horeca (Hiah, 2019), de tuinbouw (Van Meeteren, 2014) of de bouw (Timmerman, 2025) en worden hiervoor ook gewaardeerd door hun werkgevers en collega's. Dit wetsvoorstel ontkent deze realiteit. Dit is niet alleen onrealistisch, het werkt ook dehumaniserend en stigmatiserend.

Het bovenstaande laat zien dat de strafbaarstelling dat er tal van negatieve effecten zijn te verwachten van de strafbaarstelling terwijl het niet in lijn der verwachting ligt dat dit wetsvoorstel zal bijdragen aan meer terugkeer zoals wordt beoogd (zie bijvoorbeeld Cleton et al., 2025; Kox, 2024). De aangekondigde strafbaarstelling is ineffectief, niet doelmatig, onuitvoerbaar, schadelijk voor migranten zonder verblijfsrecht en de Nederlandse samenleving en strijdig met rechtsstatelijke beginselen. Wij roepen u op deze wetenschappelijke inzichten - die we graag verder toelichten - mee te nemen in de politieke besluitvorming en de discussie in de Tweede en Eerste Kamer en op basis hiervan af te zien van de strafbaarstelling van illegaliteit.

Hoogachtend,

OCON: het OnderzoeksCollectief Ongedocumenteerden Nederland

Ondertekenaars

1. 5.1.2.e [redacted] – Universitair docent Erasmus Universiteit Rotterdam
2. 5.1.2.e [redacted] - Postdoctoraal onderzoeker, Erasmus Universiteit Rotterdam
3. 5.1.2.e 5.1.2.e [redacted] - Hoogleraar Europees Migratierecht, Radboud Universiteit Nijmegen
4. 5.1.2.e [redacted] - Universitair Docent Staats- en bestuursrecht, Vrije Universiteit
5. 5.1.2.e [redacted] - Universitair docent migratierecht, Radboud Universiteit Nijmegen
6. 5.1.2.e [redacted] onderzoeker, Universiteit Utrecht
7. 5.1.2.e [redacted] - Universitair Docent Criminologie, Erasmus Universiteit Rotterdam
8. 5.1.2.e [redacted] MA - Universitair Docent Criminologie, Erasmus Universiteit Rotterdam
9. 5.1.2.e [redacted] 5.1.2.e [redacted] Maastricht
10. 5.1.2.e 5.1.2.e [redacted] Universiteit Rotterdam
11. 5.1.2.e [redacted] - Hogeschoolhoofddocent Sociaal Werk en Senior Onderzoeker Dakloosheid, Hogeschool Utrecht
12. 5.1.2.e [redacted] Universiteit
13. 5.1.2.e [redacted] - Hoogleraar empirische criminologie, Erasmus Universiteit Rotterdam & Bureau Beke
14. 5.1.2.e [redacted] - Universitair Hoofddocent, Erasmus Universiteit Rotterdam
15. 5.1.2.e [redacted] - Universitair Docent Politicologie, Universiteit Utrecht
16. 5.1.2.e [redacted] - Universitair Hoofddocent Stadsgeografie, Universiteit Utrecht
17. Prof. 5.1.2.e [redacted] - Hoogleraar criminologie, Universiteit Leiden
18. Prof. 5.1.2.e [redacted] - Hoogleraar Law & Society, Universiteit Leiden
19. Prof. 5.1.2.e [redacted] - Hoogleraar criminologie, Radboud Universiteit Nijmegen
20. 5.1.2.e [redacted] - Universitair docent, Radboud Universiteit Nijmegen
21. 5.1.2.e [redacted] - Promovendus, Erasmus Universiteit Rotterdam

Bibliografie

- Al Ali, W. (12-09-2025). Extra geld voor gevangeniswezen, maar nog lang niet genoeg. NRC.
- Berntsen, L., De Lange, T., & Rijken, C. (2022) *Migranten zonder verblijfsvergunning. Rechten en sociaaleconomische positie in Nederland*, AUP.
- Berntsen, L., Robledo, N. & De Lange, T. (2023). “Structureel, maar ondergewaardeerd werk. Ervaringen van migranten zonder verblijfsvergunning tijdens de coronapandemie in Nederland”. In: T. de Lange & A.G.M. Böcker (Eds.), *Migranten in de frontlinie. De effecten van COVID-19 maatregelen op arbeidsmigranten werkzaam in cruciale sectoren* (pp. 315-341). Nijmegen: Centrum voor Migratierecht
- Cleton, L., Pfister, L, Majidi, N, McLean, A., Dalkıran, M en P. Kılınçarslan (2025). *'Street-level perspectives on return cooperation and the use of quantitative performance indicators' Finding Agreement in Return report D5.1.2*. Rotterdam: Erasmus University Rotterdam.
- De Groot, H. (19-09-2025). Mogelijk komen gevangenen nog eerder vrij: hoe zit dat? *Metro*.

- De Raad voor de Rechtspraak (14-11-2011). *Advies concept-wetsvoorstel Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met de strafbaarstelling van illegaal verblijf van vreemdelingen in Nederland*. Raad voor de Rechtspraak.
- Fairwork (2025). *Melden bij de Nederlandse Arbeidsinspectie levert niets op: 131 meldingen, nul keer resultaat voor gedupeerde arbeidsmigrant*.
- Hajer, M., & van Liempt, I. (2025). *Irregular migrants in the Dutch Domestic Work Sector*. I-CLAIM. DOI:<https://zenodo.org/records/15775196>.
- Hajer, M., Vasileiadi, C., & van Liempt, I. (2024). *The Legal and Policy Infrastructure of Irregularity: Netherlands*. I-CLAIM. DOI: <https://zenodo.org/records/10966079>
- Hiah, J. (2019). *Having a Chinese job? A study on interdependencies, vulnerabilities and opportunities within migrant businesses in Romania and the Netherlands*. Erasmus Universiteit Rotterdam: PhD thesis.
- Hiah, J. (2022). Nieuwe vormen van sociale mobiliteit of een reproductie van ongelijkheden? Reflecties op migratie, gender, ras/ethniciteit en klasse in het betaald huishoudelijk werk in de platformeconomie. *Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken*, 38(4), 497-516.
- Huijsmans, R. (2025). The infrastructuring of young adults' mobility trajectories: a case study of highly educated migrants in platform-mediated food delivery work in the Netherlands. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 51(6), 1508-1525.
- Kox, M.H. (2024). *Unravelling unauthorized migrants' legal consciousness processes*. Eleven.
- Leerkes, A. en Kox, M.H. (2017). Pressured into a preference to leave? A study on the 'specific' deterrent effects and perceived legitimacy of immigration detention. *Law & Society Review*, 51(4): 895–929.
- Lodder, G. (2025). Politiek circus rond strafbaarstelling illegaliteit mist de kern. *Nederland Rechtsstaat. Over grondwet en rechtsstaat*.
- Severijns, R. (2019). *Zoeken naar zekerheid. Een onderzoek naar de vaststelling van feiten door hoor- en beslismedewerkers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst in de Nederlandse asielpcedure*. Severijns, R.W.J. 2019, Dissertation.
- Sinnige, M., Cleton, L., & Leerkes, A. (2025). Determinants of enforced return: a quantitative analysis of the Spectrum of (in) voluntariness among rejected asylum seekers in The Netherlands. *Population, Space and Place*, 31(2), e2886.
- Siruno, L., Swerts, T., & Leerkes, A. (2022). Personal Recognition Strategies of Undocumented Migrant Domestic Workers in The Netherlands. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 22(3), 632–645.
- Staring, R. (2025) *Strafbaarstelling illegaal verblijf creëert angst, maar geen terugkeer* - Bureau Beke
- Staring, R., Boesveldt, N. en Kox, M.H. (2022). *Vechten met het leven. Een kwalitatief onderzoek naar de leefomstandigheden van ongedocumenteerde oudere migranten in Nederland*. Boom criminologie.
- Timmerman RI, Leerkes A, Staring R and Delvino N (2020). 'Free in, free out': Exploring Dutch firewall protections for irregular migrant victims of crime. *European Journal of Migration and Law*, 22(3): 427–455.
- Timmerman, R. (2025). *By Invisible Hands. Work, Exploitation, and the Migrant Division of Labour*. Dissertatie Erasmus Universiteit Rotterdam.

- Van der Leun, J. (2013). Zal de strafbaarstelling van illegaliteit effectief zijn? En wil iemand dat eigenlijk weten? *Ars Aequi*, AA20130008.
- Van Liempt, I., & Hajer, M. (2025). Irregular migrants and precarity in the Dutch Food Delivery sector. I-CLAIM. DOI: <https://zenodo.org/records/15775098>
- Van Meeteren M (2014) Irregular Migrants in Belgium and the Netherlands: Aspirations and Incorporation. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Van Meeteren, M. & Hiah, J. 2020. Self-identification of victimization of labor trafficking. In *The Palgrave international handbook of human trafficking* (pp. 1-15). Palgrave Macmillan, Cham.
- Vasileiadi, C., & Swerts, T. (2024). Keeping Faith: Faith-Based Organizations as Urban Migration Infrastructures for Illegalized Migrants in Rotterdam. *Urban Planning*, 9, Article 8765. <https://doi.org/10.17645/up.8765>